

ՅԵՒԵԼՈՒԸՍ ԵՐԵՐԵՏԻ 1898 թ. ՀԱՅՏԵՄԵՐ.

ԹՈՒՂԹ ՀԱՅՈՑ Ի ՊԵՐՍՍ ԸՌ ՈՒՂՂԱՓԸՌՍ.

ԵՂԵՐՑ մերոյ սիրելեաց ուղղափառաց
և հաւատարմաց, մտերիմ ծառայից Աստու-
ծոյ՝ եպիսկոպոսաց և վիճակաւորաց, վանա-
կանաց և ժողովրդականաց—Բարգէն հայոց
եպիսկոպոսապետ, Մերչնպուհ եպիսկոպոս
Տարաւն գաւառի ի Հայս, և այլոց եպիսկո-
պոսաց հայոց, որք ըստ դաւառաց և ըստ տանց,
և յամենայն ուխտէ սրբոյ եկեղեցւոյ մերոյ, և
յիշխանաց՝ ի Վարդայ Մամիկոնից Տեառնէ և
ի Հայոց մարգարանէ, և ի Սահակայ Կամսարա-
կանէ, և յԱրաաշրէ Մաղխազէ, և յամենայն
ազատաց մեծամեծաց և փոքունց, սիրովն
Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ ուրախանալ։—Քան-
զի եկեալ երկրորդ անգամ ի ձեռք առ մեզ
Սիմոն երէց աշխատասէր և անձանձրոյթ յա-
մենայն ժամ ի խնդիր հաւատոյ, որ պատ-
մեաց տակաւին զմարտ պատերազմի՝ նորոգե-
լով միւսանդամ Նեստորի, ոչ ընդունելով
զղբեալսն ձեզ յամենայն ուղղափառաց յա-
ղագս Ճշմարիտ հաւատոյ, ընդ նմին և գառ
ի մէջն՝ զի ապրեացին այլ զի թերեւ կարաս-
յէ չարժեք զհաստատութիւն սրբոյ եկեղեցւոյ
նսեմացուցանելով զհաւատս ուղղափառու-
թեան յաշխարհի ձերում։ Եւ թէ որպէս ա-
նցեալ տակաւին ևս առ նոսին մոլորութիւն
ձեր՝ որպէս սովորեաց նախանձ խանտանէաց
ի սկզբանէ, որով տարազիր եղև ազգ մարդկան
յատուածայինցն բարեացն և ոչ դադարեաց
մինչև ցոյսաւր ժամանակի ալեկոծեալ սուրբ
եկեղեցի, ի ժողովոյն Բաղկեղոնի զաւարացեալ
սկիզբն առնելով ի Նեստորէ չարխմաց խորհե-
ցուղէ, յաղագս սրբոյ Երրորդութեան՝ բա-
ժանելով զմարմնանայն Տեառն ի սրբոյ կու-
սէն Մարիամայ, որ խկապէս մարդ՝ միանգա-
մայն և Աստուած։ Խոստովանիմք և երկրպա-
գեմք հանդերձ աստուածութեամբն զմարմ-
նաւորութիւնն և հանդերձ մարմնաւորու-
թեամբն զաստուածութիւնն. նովին աւան-
դութեամբ խոստովանիմք և մեք զոր ընկա-
լաք ի սուրբ ժողովոյն որ ի Նիկեա Յժմ.

եպիսկոպոսաց, և նոցին խորհրդոց հաղորդիմք
ի կանոնացն շարագրեցելոյ՝ քանզի է Ճշմարիտ
արդարեւ աստուածային գործակցութեամբ.
և փախչիմք ուրացեալ զի Բաղկեղոնին ստու-
թիւն Նեստորի և այլոց նմանից զորս գիտեմք
կեղծաւորութեամբ փախուցեալ ի հեթանո-
սութենէ և ի հրէական մոլորութենէ՝ և զնոյն
խոստովանին զհեթանոսութիւն, միանգամայն
և զհրէութիւն պատրել ի մոլորութիւն զմի-
տըս անմեղաց, որ է ազիտաց վրիպեցուցա-
նելով ի ճանապարհէ զկոյրս որով սահմանե-
ցաւ ի Սրբոյ Հոգւոյն մարգարէիւն հաւառե-
ցումն նոցին, զոր սուրբ հարքն միաբանու-
թեամբ իւրեանց ի Նիկիա յանգիմանեալ խը-
ղեցին զընթացս չար խորհրդոց նոցա՝ ի սրբոց
գրոց նգովելով զՆեստորիոս և Արիոս և զԴեո-
գորոս և զԹեոդորիոս և զԵւալքոս և
զՊաւղոս Սամաւստացի և զնմանն նոցին, որ
խառնակութիւն զանգուածոյ զմարդանայն
Քրիստոսի ասել խնեցին՝ իրր զլոկ մարդ, ոչ
կատարեալ Աստուած ի մարմնի կատարելում։
Զոր և մեծն Ամպեղիս եպիսկոպոս Բերսոն
քաղաքի Ճշմարիտ հաւատոյ սիրաւ և սպա-
սաւոր՝ գրեաց ճշդիւ Ճշմարտապէս յորում
փութացեալ ոչ վերջացաւ։ Եմին գրոց նախան-
ձաւոր լեալ երեցն բարեպաշտ Անատոլիս Կոս-
տանդիանուպուլիս՝ վկայեալ սրբոյ եպիսկո-
պոսի Ամպեղի գրոց յաւելուած սրբոյ Երրոր-
դութեանն, ոչ գիտացեալ զի սրբոյ կուսէն
զԺնուոն Որդւոյ այլ զնոյն ինքն Աստուած և
Բան՝ մարդացեալ անախատաւար մնալ նոյն, որ
յառաջ քան զյաւիտեանս երկրպագի ընդ Հաւր
և ընդ սուրբ Հոգւոյն։ Ծշմարտապէս գրեաց
սուրբ քահանայապետն Բերսոնացւոց Ամպե-
ղիս՝ հանդերձ Երկուտասան զլիւով կիւրղի ե-
պիսկոպոսի երանելոյն. ի նոյն յարելով և
զթուղթն Զննոն ի բարեբանելոյ թագաւո-
րին հոռոմոց՝ ստուգութեամբ վկայեաց երեցն
աստուածասէր Անատոլիս։ Բանդի սրբոց հա-
րանցն է աւանդութիւնս այս՝ մշակացն առա-

քինութեան որոց ստեղծիւ զհետ գնացեալ արդարութեան հալածեցին զստութիւնն Հաւանեալ եմք ամենայն իրաք գրեցոյն առ ի նոցանէ, և նովին վարիմք հաւատովք ի սրբոց ՅԺԸ-իցն ժառանգեալ, և ի ԾԺ-իցն հաստատեալ իսկ որ ոչն խոստովանին այսպէս՝ ուրանալով զՈրդիս նոքա մոլորեալ ի տունջնէ մոռանան զՀայրս զորս յիրաւի ձայնէ առաքեալն ծառս պողակորոյսս խեղաւարմատաքիս աստեղս մոլաշուս որոց վիհ խաւարին յախանեից պատրաստեալ մնայ Յաղագս որոց Բրիստոս Տէրն փառաց զուր մեռաւ քանզի զգեցեցիկ Բանին Աստուծոյ ծառակեցին քաղցրութիւնն և հնազանդեցան կարծեաց աւտարտեաց Յաղագս որոյ յամուեալ ոչ գիտեն զինչ խաւսին և յորում պնդեալն են վասն զի Աստուած աշխարհիս այսորիկ ըստ ասացելուսն կուրացոյց զմիտս նոցա զի մի ծագեցել ի նոսա լուսաւորութիւն աւետարանի Փրկչին արարածոց զոր յամենայն ժամ ընթերցեալ և երբէք ոչ ծանեան Բանդի ոչ խոստովանելով զՈրդիս ուրանան և զՀայր՝ զոր ասաց ուրանալ և ինքն Բրիստոս առաջի Հաւր և պատուիրեաց և մեզ հրաժարել ամենեկին ի նոցանէ և տակ մինչև րանիւ անգամ զողջոյն նոցա Արդ զի ևս յայանադոյն եղիցի խոստովանութեան մերոյ բան՝ որպէս հաւատամք մեք հայք ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգինս յորոյ վերայ շինեալ և հաստատեալ է սուրբ եկեղեցին խոստովանիմք զՀայր և զՈրդիս զծնեալն ի Հաւրէ յառաջ քան զյախանանս անսկիզբն մտրմնացեալ ի սրբոյ կուսէն Մարիամոյ ի փրկութիւն արարածոց՝ անքննելի անարատ ծննդեան արինակաւ կոյս մնալով մաւրն և ի սուրբ Հոգին յանդէն և ի կառարիակն Աստուած զՀայրս Աստուած զՈրդիս Աստուած զսուրբ Հոգիս յորում մկրտեցաքն և մկրտիմք Ոչ հրէարար պակասեցուցանեմք և ոչ հերձուածողարէն վրիպեալ յաւելուածով և ոչ նուազ և տաւել քան զմիմեանս այլ երկրպագեմք՝ զերիսն ի միութեան փառաւորելով և զմին յերրորդութեան Այսպէս հաւատամք որպէս աւանդեցին մեզ սուրբ հաւքն ՅԺԸ եպիսկոպոսքն ի Նիկիա՝ նահատակք ճշմարտութեան և որք յԵփեսոս և նոյնմք զԵփեսորիս և զԱրիս և Թէոփոնոս և զԴեոփոնոս զԹէոփոնոս և զԵփեսոս

զՊաղոս Սամատացիս զՆիքայ զԱհմէ գերսոս մէ զԲարե՝ որք ի Պարսից աշխարհի գնացուն զկանոն և զհաւատ զարմատն պառնութեան ի վեր երեւեալս յորոյ բազումք նեղեալ արտաքս հալածեցան ի ճշմարտութեանն սերման՝ որոմամբ առ ի նոցանէ մշակեալք Ջոր և աստուածանշան արանցն առաքինեաց և երիցս երանելեացն նմանիցն նոցուն՝ իգնաւորոս որ յառաքելոյն տունկ բարեպառու ի միմեանս ծառագայթն լուսոյ աշխարհիս Բարսիլիոս Կապովկեացոյ եկեղեցոյն կոչեցեալ Գրիգորիոս մեծն և երկուսն ևս նորին համանունք և Եուլիոս զարեմտացն ձանապարհին կենաց առաջնորդ և Ամպրոսիոս Եովհաննէս և Ատաիկոս և Թէոփիլոս և Կիւրղոս և չքնաղ հայր մեր Առիստակէս՝ զաւակն արդարութեան սրբոյն Գրիգորի և զհայոց եղեալ սկիզբն և պատճառս աստուածային սիրոյն և հաշտութեան սոքա ամենեքեան ժողովեալ սրբոց ասանջական Երրորդութեան՝ հաստատեցին վկայութեամբ Հին և Նոր Կտակարանաց ընթանալ ի կաթուղիէ եկեղեցոյն Այսուիկ վարիմք հաւատովք զոր և գրեցաք իսկ ձեզ յառաջագոյն վրաց և աղուանից միաբանութեամբ՝ իւրաքանչիւր աշխարհի գրով և այժմ զնոյն երկրորդեցաք ի ձեռն հասարակաց եղբար ըստ հաւատոյ Սիմեոնի նախանձաւոր երիցու զի մի ոք համարձակեցի յայսմ հակառակել և ընդդիմանալ պատճառաւ առ ի մէջ այդ զի այսու ևս խզեցի յանդուզն և ախտաւոր խորհուրդ հերձուածոյ նոցա և ազատութեցուք հասարակաց զինոյն ինքն Երրորդութիւնն խափանեցել զԹշնամիս իւր՝ զհակառակորդս ճշմարիտ հաւատոյ և զարացուցել զպաշտանեայս և զերկրպագուս անուան իւր Յեզայս ևս ծանիցել եղբայրութիւն ձերս թէ որք ասեցին զՀայրս ուրացան զՈրդիս ոչ հնազանդեցան սուրբ Հոգեոյն՝ նոքա ոչինչ են զարմանք թէ և զգրեալսն ի բարեոյ խորհուրդոյն ուղղափառաց և ի մէջ ոչ ընկալան զի երկուն յաւաց ամենեկին՝ ամալթայից եղեալ յորժամ եկեսցէ Տէր առնել վրէժինդրութիւն ի վերայ այսորիկ և յայանել զգաղանիս խաւարի և զճաճուկս սրտից նոցուն՝ ի դատապարտութիւն և ի զղջումն տարածածն վասն թղթոյն սրբոյ Ամպրոսի եպիսկոպոսի և Անատոլեայ երէցու հրամայեցաք աստ գրել Յեկթէ ի հերձուածողաց որ գայ և դառնայ ի մեր սուրբ հաւատս՝ ընդունել արժան է զնոսա վասն զի դուռն ոգորմութեան Աստուծոյ հանապազ բաց է խոստովանողաց և ապաշխարողաց